

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
III kadencja

Prezes Rady Ministrów
RM 10-21-01

Druk nr 2709
Warszawa, 16 marca 2001 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o portach i przystaniach morskich oraz niektórych innych ustaw.

Projekt aktu wykonawczego do ustawy zostanie przekazany niezwłocznie po zakończeniu prac nad jego przygotowaniem.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Transportu i Gospodarki Morskiej.

Z wyrazami szacunku

(-) Jerzy Buzek

Projekt**USTAWA****z dnia 2001 r.****o zmianie ustawy o portach i przystaniach morskich
oraz niektórych innych ustaw**

Art. 1. W ustawie z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 1997 r. Nr 9, poz. 44 i Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 62, poz. 685 oraz z 2000 r. Nr 120, poz. 1268) wprowadza się następujące zmiany :

1) w art. 2 :

a) skreśla się pkt 1,

b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) infrastrukturze portowej – rozumie się przez to znajdujące się w granicach portu lub przystani morskiej ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje związane z funkcjonowaniem portu, przeznaczone do wykonywania przez podmiot zarządzający portem zadań, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 5",

c) dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

"8) nieruchomościach gruntowych - rozumie się przez to nieruchomości gruntowe określone ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543)";

2) tytuł Rozdziału 2 otrzymuje brzmienie:

“Gospodarka nieruchomościami gruntowymi w portach i przystaniach morskich”;

3) art. 3 otrzymuje brzmienie:

“Art.3. Zgody ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, wyrażonej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej, wymaga:

1) przeniesienie własności, użytkowania wieczystego albo oddanie w użytkowanie wieczyste,

2) oddanie w użytkowanie, dzierżawę lub najem na okres powyżej 3 lat, nieruchomości gruntowych stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, położonych w granicach portów i przystani morskich.”;

4) art. 4 otrzymuje brzmienie:

“Art. 4.1. Podmiotowi zarządzającemu portem służy:

- 1) prawo pierwokupu przy sprzedaży lub przeniesieniu prawa użytkowania wieczystego,
 - 2) prawo pierwszeństwa przy oddaniu w użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowych, znajdujących się w granicach portów lub przystani morskich.
2. W przypadku nieskorzystania z prawa pierwokupu przy sprzedaży nieruchomości gruntowych przez podmiot zarządzający portem prawo to przysługuje Skarbowi Państwa.
3. Sprzedaż, przeniesienie użytkowania wieczystego lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowych z naruszeniem ust.1 i 2 jest nieważne.
4. Podmiot zarządzający portem, a w przypadku, o którym mowa w ust. 2, Skarb Państwa wykonuje prawo pierwokupu lub prawo pierwszeństwa przy oddaniu w użytkowanie wieczyste przez złożenie oświadczenia w formie aktu notarialnego w terminie 4 miesięcy od dnia zawiadomienia go o zamiarze sprzedaży lub przeniesienia prawa użytkowania wieczystego albo o zamiarze oddania nieruchomości gruntowych w użytkowanie wieczyste.
5. Skutki prawne czynności, o których mowa w ust. 4, następują z chwilą złożenia zawiadamiającemu oświadczenia.
6. Do czynności prawnych, o których mowa w ust. 1-5, stosuje się odpowiednio przepisy o gospodarce nieruchomościami.”;

5) w art. 5:

a) po ust. 2 dodaje się ust. 2 a w brzmieniu:

„2a. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej określi, w drodze rozporządzenia, akweny oraz ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje wchodzące w skład infrastruktury portowej dla każdego portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej z uwzględnieniem usytuowania obiektów, urządzeń i instalacji oraz w zależności od ich rodzaju, ilości lub wymiarów”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Dyrektor właściwego urzędu morskiego określi, w drodze zarządzenia,:

1) obiekty, urządzenia i instalacje wchodzące w skład infrastruktury zapewniającej dostęp do każdego z portów, innego niż wymienione w ust. 2, i przystani morskich,

2) akweny oraz ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje wchodzące w skład infrastruktury portowej dla każdego portu, innego niż wymienione w ust. 2, i przystani morskich,

z uwzględnieniem usytuowania obiektów, urządzeń i instalacji oraz w zależności od ich rodzaju, ilości lub wymiarów.”;

6) w art. 7:

a) w ust. 1 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

"6) odbiór i unieszkodliwianie odpadów i pozostałości ładunkowych ze statków",

b) w ust. 2 wyrazy ”o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 5” zastępuje się wyrazami "o której mowa w ust. 1 pkt 1, 5 i 6”;

7) art. 8 otrzymuje brzmienie :

"Art. 8.1. Podmiot zarządzający jest uprawniony do ustalania i pobierania od użytkowników akwenów i infrastruktury portowej opłat portowych, o których mowa w ust. 2.

2. Mogą być ustalane i pobierane następujące rodzaje opłat portowych :

- 1) opłata tonażowa za wejście statku do portu i wyjście statku z portu,
- 2) opłata tranzytowa za przejście tranzytowe statku przez akweny znajdujące się w granicach portu,
- 3) opłata przystaniowa za korzystanie przez statek z nabrzeża lub z przystani,
- 4) opłata ładunkowa za wyładowanie towaru ze statku i za załadowanie towaru na statek,
- 5) opłata pasażerska za zejście pasażera ze statku i za wejście pasażera na statek,
- 6) opłata za odbiór i unieszkodliwianie odpadów i pozostałości ładunkowych ze statku.

3. Podmiot zarządzający ustala i pobiera opłaty, o których mowa w ust. 2, w taki sposób aby wpływy z tych opłat pokrywały koszty utrzymania akwenów i infrastruktury portowej.

4. Nie pobiera się opłat portowych od jednostek pływających Marynarki Wojennej, Straży Granicznej i Policji oraz statków pełniących specjalną służbę państwową.

5. Nie pobiera się opłat portowych, pod warunkiem wzajemności, od jednostek pływających Państw - Stron Traktatu Północnoatlantyckiego.

6. Podmiot zarządzający ogłasza komunikat o rodzajach i wysokości opłat portowych, o których mowa w ust. 2, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski B.”;

8) w art. 10 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Budowa, modernizacja i utrzymanie infrastruktury portowej znajdującej się na gruntach, którymi gospodaruje podmiot zarządzający, oraz utrzymanie akwenów znajdujących się w granicach portu są finansowane ze środków podmiotu zarządzającego.”;

9) po art. 11 dodaje się art. 11 a w brzmieniu :

"Art. 11a. 1. Przy ministrze właściwym do spraw gospodarki morskiej działa Rada do Spraw Portów Morskich, zwana dalej "Radą", będąca jego organem opiniodawczo - doradczym w sprawach związanych z działalnością portów i przystani morskich.

2. W skład Rady wchodzi :

- 1) po jednym przedstawicielu ministrów właściwych do spraw: finansów publicznych, gospodarki, gospodarki morskiej, rozwoju regionalnego, Skarbu Państwa, transportu,
- 2) dyrektorzy urzędów morskich,
- 3) przedstawiciele gmin Gdańska, Gdyni, Szczecina i Świnoujścia, powołani przez zarządy tych gmin,
- 4) przedstawiciel Związku Miast i Gmin Morskich,
- 5) prezesi zarządów spółek , o których mowa w art. 13 ust. 1 - 3.

3. Członków Rady wymienionych w ust. 2 pkt 1 powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, na wniosek właściwych ministrów.

4. Przewodniczącego Rady powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw

gospodarki morskiej spośród członków Rady.

5. Do zadań Rady należy w szczególności :

- 1) opiniowanie projektów dokumentów rządowych dotyczących portów i przystani morskich,
- 2) opiniowanie projektów rozwoju portów i przystani morskich,
- 3) konsultowanie projektów aktów prawnych dotyczących działalności portów i przystani morskich, w tym w zakresie ochrony środowiska morskiego w portach i przystaniach morskich,
- 4) wnioskowanie w dziedzinie koordynowania przedsięwzięć inwestycyjnych na akwenach i gruntach znajdujących się w granicach portu lub przystani morskiej, podejmowanych przez podmioty zarządzające portami i przystaniami morskimi,
- 5) integrowanie środowisk zawodowych, naukowych i regionalnych zainteresowanych rozwojem portów i przystani morskich,
- 6) wymiana opinii i doświadczeń związanych z działalnością portów i przystani morskich.

6. Obsługę administracyjną Rady zapewnia minister właściwy do spraw gospodarki morskiej.

7. Organizację i tryb działania Rady określa regulamin Rady uchwalony przez Radę.";

10) w art. 15 wyrazy "Ministra Skarbu Państwa" zastępuje się wyrazami "ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa";

11) art. 19 otrzymuje brzmienie:

"Art. 19. 1. Członków rady nadzorczej spółek, o których mowa w art. 13 ust. 1-3, wybiera walne zgromadzenie. Przewodniczącym rady nadzorczej jest przedstawiciel Skarbu Państwa.

2. Przedstawicielami Skarbu Państwa w radach nadzorczych spółek, o których mowa w art.13 ust.1-3, są osoby wskazane przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej.

3. W skład rad nadzorczych spółek, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2, wchodzi ponadto przedstawiciele gmin, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2, wskazani przez zarządy tych gmin.

4. W skład rady nadzorczej spółki, o której mowa w art. 13 ust. 3, wchodzi przedstawiciele gmin, o których mowa w art. 13 ust. 3, w równej liczbie, wskazani przez zarządy tych gmin.";

12) skreśla się art. 21;

13) w art.23 w ust.1 wyraz „grunty” zastępuje się wyrazami „nieruchomości gruntowe”;

14) art. 25 otrzymuje brzmienie :

"Art. 25. W przypadku niepowołania podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską, o których mowa w art. 23 ust. 1, zadania i uprawnienia podmiotu zarządzającego przewidziane w art. 7, 8 i 11 należą do dyrektora właściwego urzędu morskiego."

Art. 2. W ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. Nr 9, poz. 31 i Nr 101, poz. 444, z 1992 r. Nr 21, poz. 86, z 1994 r. Nr 123, poz. 600, z 1996 r. Nr 91, poz. 409 i Nr 149, poz. 704, z 1997 r. Nr 5, poz. 24, Nr 107, poz. 689, Nr 121, poz. 770 i Nr 123, poz. 780, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 150, poz. 983 i Nr 160, poz. 1058 oraz z 2000 r. Nr 88, poz. 983, Nr 95, poz. 1041 i Nr 122, poz. 1315) w art. 7 w ust. 1 dodaje się pkt 4 a w brzmieniu:

„4 a) budowie infrastruktury portowej i infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i przystani morskich oraz zajęte pod nie grunty”;

Art. 3. W ustawie z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki (Dz. U. Nr 47, poz. 243 oraz z 2000 r. Nr 109, poz. 1156) art. 10 otrzymuje brzmienie:

"Art. 10.1. Statek podczas postoju w porcie, przystani morskiej lub w stoczni remontowej obowiązany jest, z zastrzeżeniem ust. 2, zdać do portowych urządzeń odbiorczych wszystkie odpady, określone w załączniku V do Konwencji MARPOL 1973/78, i pozostałości ładunkowe, których zrzut do morza nie jest dozwolony na Morzu Bałtyckim.

2. Dyrektor właściwego urzędu morskiego może:

- 1) udzielić zwolnienia od obowiązku każdorazowego zdawania odpadów i pozostałości ładunkowych przed opuszczeniem portu lub przystani morskiej, statkom odbywającym krótkie podróże morskie,
- 2) zezwolić statkowi na zatrzymanie znikomych ilości odpadów i pozostałości ładunkowych, których zdanie do portowych urządzeń odbiorczych nie znajduje uzasadnienia.

3. Organy portowej inspekcji sanitarnej mogą uzależnić przyjęcie odpadów i pozostałości ładunkowych lub usunięcie wód balastowych od wyniku przeprowadzonej inspekcji.

4. Podmiot zarządzający portem lub przystanią morską jest obowiązany zapewnić sprawne działanie portowych urządzeń odbiorczych do przyjmowania odpadów i pozostałości ładunkowych, o których mowa w ust. 1, i do ich unieszkodliwiania; urządzenia te powinny być wystarczające do zaspokojenia potrzeb korzystających z nich statków.

5. Jeżeli portowe urządzenia odbiorcze okażą się niewystarczające do odbioru ze statku odpadów i pozostałości ładunkowych, statek po otrzymaniu od podmiotu zarządzającego portem dokumentu potwierdzającego ten fakt, może zatrzymać posiadane odpady i pozostałości ładunkowe celem zdania ich do portowych urządzeń odbiorczych w następnym porcie.

6. W razie niesprawności portowych urządzeń odbiorczych, o których mowa w ust. 4, podmiot zarządzający portem lub przystanią morską jest obowiązany niezwłocznie powiadomić o tym dyrektora właściwego urzędu morskiego”.

Art. 4. W ustawie z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego (Dz. U. Nr 48, poz. 550, Nr 95, poz. 1041 i Nr 109, poz. 1158) w art. 2 w ust. 1 w pkt 12 wyrazy "art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich" zastępuje się wyrazami "art. 2 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich".

Art. 5. Organy spółek określonych w art.13 ust.1-3 ustawy, o której mowa w art. 1, powołane na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów, działają do końca swoich kadencji na podstawie tych przepisów.

Art. 6. W sprawach, o których mowa w art. 3 i 4 ustawy wymienionej w art. 1, wszczętych na podstawie dotychczasowych przepisów, stosuje się te przepisy.

Art. 7. 1. W terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy podmioty zarządzające portami określone w art. 2 pkt 6 ustawy, o której mowa w art.1, prześlą w drodze protokołu zdawczo-odbiorczego, dyrektorom właściwych urzędów morskich stanowiące własność Skarbu Państwa obiekty, urządzenia i instalacje wchodzące w skład infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i przystani morskich.

2. Przekazanie składników majątkowych infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i przystani morskich, o której mowa w ust. 1, nie podlega opodatkowaniu.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z tym że art. 2 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.

Uzasadnienie do projektu ustawy o zmianie ustawy o portach i przystaniach morskich oraz niektórych innych ustaw

W toku realizacji postanowień ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 1997 r. Nr 9, poz. 44 i Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 62, poz. 685 oraz z 2000 r. Nr 120, poz. 1268) pojawiły się problemy i przeszkody utrudniające ukształtowanie założonego modelu funkcjonowania portów i przystani morskich. Chodzi tu zwłaszcza o zapewnienie trwałego usytuowania portów morskich w krajowej i europejskiej infrastrukturze transportowej w ramach transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T (Decyzja Nr 1692/96/EC w sprawie wytycznych Wspólnoty dotyczących rozwoju Transeuropejskiej sieci transportowej - OJ L228, 9.9.1996), a także dostosowanie zasad ich funkcjonowania do wymogów i standardów Unii Europejskiej, a w szczególności w zakresie dostępu do usług portowych, w zakresie opłat za korzystanie

z infrastruktury portowej oraz w zakresie portowych urządzeń do odbioru odpadów i pozostałości ładunkowych ze statków.

W związku z powyższym proponowane w nowelizowanej ustawie zmiany znajdują następujące szczegółowe uzasadnienie:

ad Art. 1

-pkt 1 - a) Proponuje się skreślenie definicji gminy, gdyż została ona określona w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 13 poz. 74 z późn. zm.).

b) Zgodnie z intencją ustawodawcy a także w nawiązaniu do modelu portu funkcjonującego w UE, port morski obejmuje wszystkie akweny i grunty wraz ze związaną z nimi ogólnodostępną infrastrukturą portową. Obecnie część tej infrastruktury należy do podmiotów gospodarczych uwłaszczonych na gruntach portowych i nie jest zarządzana przez podmiot zarządzający utworzony na podstawie niniejszej ustawy. Stosownie do zasad polityki portowej UE i polityki transportowej państwa, zarząd portu morskiego administruje i zarządza infrastrukturą portową oraz zapewnia koordynację i kontrolę pracy wszystkich operatorów usług portowych świadczonych na terenach portowych.

Podmiot zarządzający portem morskim powinien zapewnić swobodny dostęp do wszystkich akwenów oraz obiektów, urządzeń i instalacji wchodzących w skład infrastruktury portowej na zasadach przejrzystości, niedyskryminacji i bez względu do jakiego podmiotu określony obiekt tej infrastruktury należy. W tym celu proponuje się uściślić definicję infrastruktury portowej wprowadzając uzupełnienie, że chodzi o infrastrukturę portową przeznaczoną do wykonywania zadań przez podmiot zarządzający portem, o których mowa w art. 7 ust.1 pkt 5;

c) Ponadto, proponuje się uzupełnić słowniczek ustawy o wprowadzone ustawą o gospodarce nieruchomościami pojęcie „nieruchomości gruntowych”, które ma zastosowanie w realizacji postanowień ustawy o portach i przystaniach morskich;

-pkt. 2, 3 i 4 - Zmiana tytułu rozdziału 2 ustawy oraz zmiana treści art. 3 i 4 ma na celu dostosowanie dotychczasowych przepisów do aktualnego stanu prawnego wynikającego z ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543) oraz do ustawy o działach administracji rządowej (Dz. U. z 1999 r. Nr 82, poz. 928 z późn. zm.).

W art. 3 ujednociono zasady wyrażania zgody na zmiany stanu własnościowego nieruchomości portowych. Wprowadzono przepis, że zgoda ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa wyrażana jest każdorazowo w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej.

W art. 4 wprowadzono dodatkowe ograniczenia w obrocie nieruchomościami gruntowymi w portach, aby nie dopuścić do

niekontrolowanego przejmowania tych nieruchomości, które są składnikami publicznej infrastruktury transportowej. Chodzi tu zwłaszcza o uniemożliwienie przejmowania przez inwestorów niepublicznych obiektów ogólnodostępnej infrastruktury portowej.

Uściślono też procedury i tryb obrotu nieruchomościami gruntowymi w portach morskich.

Należy dodać, że w granicach administracyjnych portów znajdują się nieruchomości gruntowe, które zostały, na podstawie ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79 poz. 464 z późn. zm.), oddane różnym podmiotom gospodarczym w użytkowanie wieczyste.

Do nieruchomości tych zastosowanie ma art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, mówiący o wywłaszczaniu na cele publiczne;

- pkt 5 -** Zaproponowano rozszerzenie ustawowego upoważnienia ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej do określenia, w drodze rozporządzenia, a dyrektora urzędu morskiego, w drodze zarządzenia, akwenów oraz obiektów, urządzeń i instalacji wchodzących w skład ogólnodostępnej infrastruktury portowej. Przepis obejmuje też wytyczne do wydania aktów wykonawczych do ustawy. Będzie to miało istotne znaczenie dla przejrzystości i jednolitości w ustalaniu i pobieraniu opłat portowych za korzystanie z akwenów oraz z infrastruktury portowej przez jej użytkowników;
- pkt 6 -** Proponowane zapisy wynikają z konieczności dostosowania wykazu zadań zarządów portów do wymogów Konwencji Helsińskiej, konwencji Międzynarodowej Organizacji Morskiej MARPOL i dyrektywy nr 2000/59 Parlamentu i Rady w sprawie portowych urządzeń do odbioru odpadów i pozostałości ładunkowych ze statków (Directive 2000/59/EC of the European Parliament and of the Council of 27 November 2000 on port reception facilities for ship-generated waste and cargo residues);
- pkt 7 -** Proponuje się uszczegółowienie przepisów ustawy w zakresie opłat portowych. Opłaty te nie mają charakteru komercyjnego wynikającego ze stosunków cywilno-prawnych. Stanowią natomiast wyraz udziału użytkowników infrastruktury portowej w kosztach jej utrzymania i rozwoju. Ogólnodostępna infrastruktura portowa jest integralnym składnikiem infrastruktury transportowej kraju, podobnie jak infrastruktura kolejowa czy drogowa. Proponowana treść przepisu jest zgodna z zasadami UE w zakresie kształtowania opłat za korzystanie z ogólnodostępnej infrastruktury transportowej, zawartych w Zielonej Księdze w sprawie Portów i Infrastruktury Morskiej (COM(1997) 678 Final „Green Paper on Seaports and Maritime Infrastructure”), a także w Białej Księdze w sprawie uczciwych opłat za korzystanie z infrastruktury transportowej (COM(98)

466 „White Paper on Fair Payment for Infrastructure Use”). Chodzi zwłaszcza o stosowanie zasady „użytkownik płaci” (user-pays principle), oznaczającej, że wszyscy użytkownicy infrastruktury portowej wnoszą opłaty za korzystanie z niej na takich samych warunkach bez jakiegokolwiek dyskryminacji.

W związku z tym w projekcie określa się, że opłaty portowe pobierane są od wszystkich użytkowników ogólnodostępnej infrastruktury portowej. Określa się też wykaz dopuszczalnych rodzajów opłat portowych, związanych zarówno ze statkiem jak i ładunkiem.

Zaproponowano też wytyczne dla podmiotów zarządzających portami w zakresie ustalania opłat portowych. Zgodnie z istniejącą w UE zasadą stosowaną przy określaniu wysokości tych opłat tj. zasadą zwrotu kosztów (cost recovery principle), wskazuje się, że podstawą ich ustalania powinny być rzeczywiste koszty utrzymania infrastruktury portowej.

Ponadto nowym przepisem wprowadza się zasadę, że nie pobiera się opłat od jednostek pływających Marynarki Wojennej, Straży Granicznej, Policji, jednostek pełniących specjalną służbę państwową oraz jednostek pływających Państw - Stron Traktatu Północnoatlantyckiego.

Projekt zobowiązuje podmioty zarządzające portami do ogłaszania komunikatu o opłatach portowych w „Monitorze Polskim B”, zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. Nr 62, poz. 718).

Przepisy dotyczące opłat portowych nie odnoszą się do komercyjnych usług portowych. Ich wykaz zawarty w dokumencie Komisji Europejskiej „Pakiet Portowy” (Port Package - COM (2001) 35 final) obejmuje:

- Usługi techniczno-nawigacyjne, np. usługi pilotowe, holownicze i cumownicze;
- Usługi ładunkowe, np. usługi przeładunkowe, sztauerskie, magazynowe, kompletowania ładunków itp.;
- Usługi dla pasażerów, np. zaokrętowanie i wyokrętowanie.

Świadczenie tych usług odbywa się na zasadach wolnej konkurencji i swobody dostępu do rynku, bez jakiegokolwiek dyskryminacji;

-pkt 8 - Proponuje się zmianę brzmienia art. 10 ust. 2, w celu wyeliminowania ew. sporów co do zakresu finansowania przez podmiot zarządzający obiektów ogólnodostępnej infrastruktury portowej. Podmiot ten będzie nadal wyłącznie finansował zadania w zakresie obiektów tej infrastruktury znajdujących się na gruntach, którymi gospodaruje oraz w zakresie akwenów portowych;

- pkt 9 - Proponuje się utworzenie, w drodze ustawowej, Rady do Spraw Portów Morskich, jako organu opiniodawczo-doradczego ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej. Rola i zadania portów morskich wymagają współpracy i koordynacji na szczeblu rządowym i regionalnym, przy udziale organów samorządu terytorialnego oraz

instytucji i organizacji związanych z portami morskimi. Proponowany nowy art. 11 a określa również skład i zadania Rady;

- pkt 10 -** Proponuje się dostosowanie obecnej treści przepisu do ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 1999 r. Nr 82, poz. 928 z późn. zm.);
- pkt 11 -** Proponuje się dostosowanie przepisów dotyczących organów spółek zarządzających portami morskimi o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej do wymogów kodeksu handlowego spółek handlowych. W tym celu art. 19 otrzymuje nowe brzmienie.
W szczególności wprowadza się zasadę, że przewodniczącym rady nadzorczej będzie przedstawiciel Skarbu Państwa, nie tylko z uwagi na dominujący udział tego akcjonariusza w kapitale akcyjnym spółki portowej. Decydujące znaczenie ma potrzeba zapewnienia możliwości zachowania państwowego nadzoru na działalnością portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej jako elementów składowych krajowej i europejskiej infrastruktury transportowej.
W świetle dokumentu Komisji Europejskiej „Pakiet Portowy”, publiczna infrastruktura transportowa jest otwarta dla wszystkich użytkowników na zasadach niedyskryminacji, a inwestycje w zakresie infrastruktury transportowej mają charakter użyteczności publicznej. Planowanie i rozwijanie tej infrastruktury należy do obowiązków podejmowanych przez państwo w interesie publicznym, mającym na celu pełną dostępność tej infrastruktury dla wszystkich użytkowników. Dotyczy to również infrastruktury portowej.
Zmiana art. 19 ma też na celu dostosowanie składu zarządu spółki portowej Szczecin-Świnoujście do wymogów tego kodeksu. Natomiast uwzględnia specyfikę działania tej spółki w zakresie składu rady nadzorczej w odniesieniu do reprezentacji gmin Szczecin i Świnoujście.
Ze składu rad nadzorczych spółek portowych wycofano przewodniczących rad interesantów portów, z uwagi na możliwość powstawania sytuacji konfliktowych pomiędzy interesami podmiotów prowadzących komercyjną działalność gospodarczą w granicach administracyjnych portu morskiego zrzeszonych w radach a funkcjami i zadaniami podmiotów użyteczności publicznej jakimi są zarządy portów morskich;
- pkt 12 -** Proponuje się skreślenie art. 21, gdyż sposób powoływania członków zarządu spółek portowych odbywać się będzie na zasadach ogólnych zawartych w kodeksie spółek handlowych;
- pkt 13 -** Przepis dostosowuje obecną treść przepisu art. 23 w ust. 1 do ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami i wprowadza nazwę „nieruchomości gruntowe” zamiast stosowanej dotychczas nazwy „grunty”;

- pkt 14 -** Nowe brzmienie art. 25 pozwoli na jednoznaczne określenie zadań i kompetencji dyrektora właściwego urzędu morskiego, w przypadku gdy wykonuje on funkcje podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską.
- ad Art. 2 -** Proponuje się przywrócenie przepisu do ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, uzupełniającego wykaz budowli i gruntów wyłączonych z opodatkowania podatkiem od nieruchomości. Do końca 2000 r. porty posiadały 60% ulgę w podatku od nieruchomości. Została ona zniesiona ustawą z dnia 13 października 2000 r. o zmianie ustawy o dochodach samorządu terytorialnego w latach 1999 i 2000 oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 95 poz. 1041). Oznacza to, że w 2001 r. z tytułu tej zmiany podmioty zarządzające portami morskimi o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej zapłacą, w porównaniu z 2000 r., dodatkowo ok. 15 mln zł podatku od nieruchomości na rzecz gmin. Przepis zrównuje status podatkowy budowli infrastruktury portowej i infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i zajętych pod nie gruntów ze statusem pozostałych składników publicznej infrastruktury transportowej jak drogi, linie kolejowe i autostrady.
- ad Art. 3 -** Proponuje się nowelizację istniejącego przepisu ustawy z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki, w celu dostosowania zadań podmiotów zarządzających portami morskimi do przepisów Konwencji Helsińskiej, wymogów konwencji Międzynarodowej Organizacji Morskiej MARPOL i dyrektywy nr 2000/59 Parlamentu i Rady w zakresie portowych urządzeń do odbioru odpadów i pozostałości ładunkowych ze statków.
- ad Art. 4 -** Proponuje się rozszerzenie pojęcia "infrastruktura transportowa", zdefiniowanego w art. 2 ust. 1 pkt. 12 ustawy z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego (Dz. U. Nr 48, poz. 550) o infrastrukturę zapewniającą dostęp do portów i przystani morskich, o której mowa w art. 2 w ust. 5 ustawy o portach i przystaniach morskich. Celem propozycji jest umożliwienie włączenia tej infrastruktury do regionalnych strategii rozwoju i kontraktów regionalnych, co może mieć istotne znaczenie dla aktywizacji małych i średnich portów morskich. Zgodnie z intencją ustawy, porty te są stopniowo komunalizowane, czyli są przekazywane z urzędów morskich do gmin, które tworzą własne podmioty zarządzające portami.
- ad Art. 5 -** Proponowany zapis zawiera przepis przejściowy w zakresie terminu działania obecnie działających władz spółek zarządzających portami o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej w celu zachowania ciągłości ich działania.

ad Art. 6 - Proponowany zapis zawiera przepis przejściowy, który pozwoli zakończyć i kontynuować sprawy dotyczące nieruchomości gruntowych w portach na dotychczasowych zasadach tj. wynikających z obowiązujących obecnie przepisów ustawy o portach i przystaniach morskich.

Ad Art. 7 - Obecnie część infrastruktury zapewniającej dostęp do portów, niezgodnie z treścią ustawy, znajduje się w posiadaniu podmiotów zarządzających portami. Mając na celu wyeliminowanie istniejącej sprzeczności z postanowieniami art. 2 pkt. 5 i art. 5 ust. 1 ustawy, a także umożliwienie finansowania tej infrastruktury zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, proponuje się aby w ciągu 3 miesięcy po wejściu w życie ustawy infrastruktura ta została protokołarnie przekazana do właściwych urzędów morskich.

Zgodnie z ustawą, infrastruktura zapewniająca dostęp do portów od strony morza należy do administracji morskiej, a utrzymanie i rozwój tej infrastruktury finansowane są z budżetu państwa w części 21 „gospodarka morska”. Obecnie przekazanie takie nie może zostać dokonane, gdyż wiąże się ono z koniecznością zapłaty przez podmiot zarządzający portem podatku dochodowego od osób prawnych z tytułu przekazywanych składników infrastruktury.

ad Art. 8 - Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po 30 dniach od daty jej opublikowania w Dzienniku Ustaw z tym, że art. 2 wszedłby w życie z dniem 1 stycznia 2002 r. z uwagi na wcześniejsze ujęcie wpływów z podatku od nieruchomości portowych w budżetach gmin portowych na 2001 r. i brak możliwości wyrównania ich braku przez gminy w 2001 r., a także z uwagi na brak możliwości dokonywania zmian w systemie podatkowym w czasie roku podatkowego.

Przewidywane skutki wejścia w życie proponowanej nowelizacji ustawy o portach i przystaniach morskich dla budżetu Państwa obejmują:

- wartość obiektów infrastruktury zapewniającej dostęp do portów (falochronów w portach Gdańsk i Gdynia) przekazywanej do Urzędu Morskiego w Gdyni:
 - Wartość brutto 210,6 mln zł,
 - Umorzenie 161,2 mln zł,
 - Wartość netto 49,4 mln zł;
- roczne koszty ich utrzymania i remontów 709 tys zł.

- utrata przez gminy portowe w 2001 r. wpływów z tytułu podatku od nieruchomości, na kwotę ok. 15 mln zł.

Po przekazaniu falochronów do Urzędu Morskiego w Gdyni, koszty ich utrzymania w skali roku ok. 700 tys. zł będą pokrywane z środków finansowych tego Urzędu, w ramach kwot corocznie preliminowanych na administrację morską w budżecie państwa w części 21 „gospodarka morska”.

Uszczerbek w budżetach gmin portowych z tytułu zwolnienia portów morskich z podatku od nieruchomości może zostać zrekompensowany dochodami z innych źródeł. Wsparcie i zainteresowanie tych gmin rozwojem portów morskich i przemysłu portowego powinno wynikać z roli portów dla aktywizacji i promocji gospodarczej gmin portowych oraz korzyści jakie przynoszą one gminom z uwagi na wzrost zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**
Jacek Saryusz-Wolski

Sekr.Min. JSW / 456 / 2001 / DHP- jg

Warszawa, 28.02.2001r.

Pani
Jolanta Rusiniak
p.o. Sekretarza Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy o portach i przystaniach morskich oraz niektórych innych ustaw, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jacka Saryusz-Wolskiego, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy o zmianie ustawy o portach i przystaniach morskich oraz niektórych innych ustaw (pismo nr RM-10-21-01), uprzejmie informuję, iż opinia o zgodności projektowanej regulacji z prawem Unii Europejskiej przekazana została pismem z dnia 25 stycznia 2001 roku (pismo nr Sekr.Min.JSW/174/2001/DHP-jm). Jednocześnie w związku z zaproponowanymi zmianami, pozwalam sobie stwierdzić, iż nie zmieniają konkluzji ww. opinii.

W załączeniu przekazuję kopię ww. opinii.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Jerzy Widzyk
Minister Transportu i Gospodarki Morskiej

**SEKRETARZ
KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**
Jacek Saryusz-Wolski

Sekr.Min. JSW/ *174* /2001/DHP-jm

Warszawa, *25.01* 2001r.

Pan
Stanisław M. Jaśkiewicz
Sekretarz Komitetu Ekonomicznego
Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy o portach i przystaniach oraz o zmianie niektórych innych ustaw, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jacka Saryusz-Wolskiego, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr KERM 10-43-01) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

I. Projektowana ustawa:

- wprowadza zmiany w definicji „infrastruktury portowej” (art. 1 pkt 1 projektu),
- uściśla zasady wyrażania zgody na zmiany stanu własności nieruchomości portowych (art. 1 pkt 2 do 4),
- dostosowuje zadania zarządów portów do standardów prawno-międzynarodowych (art. 1 pkt 6),
- uszczegóławia przepisy dotyczą wysokości i sposobu uiszczania opłat portowych (art. 1 pkt 8),
- precyzuje zasady finansowania ogólnodostępnej infrastruktury portowej przez podmioty zarządzające portami (art. 1 pkt 9),

W konkluzji stwierdzam, iż projekt ustawy o zmianie ustawy o portach i przystaniach oraz o zmianie niektórych innych ustaw jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Janusz Steinhoff
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Gospodarki

SEKRETARZ
Komitetu Integracji Europejskiej
24 p. *Janusz Steinhoff*
Janek Saryusz-Wolski
Sekretarz Stanu

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 20 marca 2001 r.

Cena 0,84 zł + 22% VAT

